

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatelky **Základní organizace evid. č. 20-0135-3805 Odborového svazu státních orgánů a organizací**, se sídlem v Bouzově 8, zastoupené JUDr. Irenou Kohoutovou, advokátkou se sídlem v Kroměříži, Komenského nám. 381, za účasti **1) Národního památkového ústavu**, se sídlem v Praze 1, Valdštejnské nám. 3, **2) Ministerstva kultury**, se sídlem v Praze 1, Maltézské nám. 1, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, č. j. 6 Ca 280/2004 – 66,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2005, č. j. 6 Ca 280/2004 – 66, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze usnesením ze dne 26. 8. 2005, č. j. 6 Ca 280/2004 – 66, odmítl žalobu stěžovatelky proti fiktivnímu negativnímu rozhodnutí Ministerstva kultury o jejím odvolání proti rozhodnutí Národního památkového ústavu ze dne 25. 10. 2004, č. j. 8365/2004, kterým nebylo vyhověno její žádosti ze dne 15. 10. 2004 o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a současně odmítl i žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Městský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že přes výzvu i vlastní šetření nebylo prokázáno oprávnění PhDr. Hany Vánové Pavlů, která předmětnou žalobu a návrhy podala, jednat za stěžovatelku.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ve které namítala, že opakovaně žádala o ustanovení zástupce, avšak městský soud jí znemožnil doložit požadované skutečnosti

takovým způsobem a formou, které by tento soud nezpochybnil. Vyjádřila nesouhlas s postupem městského soudu, který vyzýval Národní památkový ústav k předložení nelegálně získaných kopií jejích interních materiálů a přitom se nezabýval otázkou jejich pravosti. Opakovaně poukazovala na to, že Národní památkový ústav dne 21. 6. 2004 násilně zabavil veškeré její interní materiály, když vyměnil zámek u její kanceláře. Městský soud bez uvedení relevantního důvodu odmítl čestné prohlášení její předsedkyně PhDr. Hany Váňové Pavlů, aniž uvedl, v čem spatřuje nedostatečnost tohoto prohlášení či nedůvěryhodnost její osoby. Ustanovený zástupce také mohl pomoci s formulací čestného prohlášení Zdeňka Bočka, aby nebylo jen z formálních důvodů odmítnuto. Ostatně v tomto směru se stěžovatelka řídila i vyjádřením místopředsedy Městského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle kterého by postačoval jen dotaz na některého z jejích členů směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení její předsedkyně PhDr. Hany Váňové Pavlů. Zdeněk Boček je přitom členem výboru odborové organizace a je plně orientován o časové posloupnosti změn na předsednickém postu, takže by svým čestným prohlášením neosvědčoval skutečnosti, které by nebyly aktuální. Stěžovatelka dále namítala podjatost soudkyň JUDr. Karly Cháberové, JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Jany Neckářové s odůvodněním, že z neznámých důvodů považovaly PhDr. Hanu Váňovou Pavlů a Zdeňka Bočka za osoby nečestné a stranily Národnímu památkovému ústavu. Zpochybnit předsednictví PhDr. Hany Váňové Pavlů by přitom mohlo pouze nesouhlasné stanovisko některého z jejích členů, nikoli však zcela nedůvodné námitky Národního památkového ústavu, který žádným způsobem nemůže zasahovat do činnosti odborové organizace a vyjadřovat se k jejímu vnitřnímu uspořádání a volbě orgánu. Zápis z členské schůze konané dne 15. 8. 2005 s prezenční listinou je proto rozhodujícím důkazem. Městský soud popsáním postupem porušil čl. 36 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod, nesprávně vyložil ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s. a neodůvodněně odmítl stěžovatelkou jí navržené důkazy k prokázání tvrzených skutečností. Odmítnutím žaloby pak bylo omezeno i její ústavní právo podle čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatelka proto navrhla, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena městskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzované věci vycházel ze závěrů, ke kterým dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve skutkově i právně v podstatě totožné věci vedené pod sp. zn. 1 As 38/2006.

Za nedůvodnou považuje Nejvyšší správní soud námitku stěžovatelky, v níž dovozuje podjatost soudkyň městského soudu, které ve věci rozhodovaly.

Podle ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Skutečnosti, ve kterých stěžovatelka spatřuje podjatost soudkyň městského soudu, vyplývají z odůvodnění napadeného usnesení, které bylo stěžovatelce doručeno v pondělí 3. 10. 2005. V tomto okamžiku se stěžovatelka dozvěděla o možné podjatosti soudců, proto je tento den určujícím pro počátek běhu zákonné lhůty pro vznesení námítky podjatosti, jejíž poslední den připadl na pondělí 10. 10. 2005. Stěžovatelka však uplatnila námitku podjatosti až v kasační stížnosti, kterou podala u Městského soudu v Praze osobně dne 12. 10. 2005, tj. po uplynutí lhůty pro uplatnění námítky podjatosti. Proto k této námitce Nejvyšší správní soud nemohl přihlídnout.

Nad rámec uvedeného považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poukázat na to, že z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jednoznačně vyplývá, že důvodem pro vyloučení soudce není jeho právní názor vyjádřený v rozhodnutí, a to ani v případě, že jej Nejvyšší správní soud později shledá nesprávným. Podobný závěr vyslovil Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003 - 47, které bylo uveřejněno pod č. 283/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. V tomto usnesení Nejvyšší správní soud uvedl, že „důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci nejsou podle § 8 odst. 1 s. ř. s. okolnosti spočívající v postupu soudu podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s., který vedl k zamítnutí žalobcovy žádosti o osvobození od soudních poplatků s odůvodněním, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to ani v případě, že by takové rozhodnutí nebylo věcně správné“. Námitku stěžovatelky, že soudkyně, které v projednávané věci rozhodovaly, z neznámých důvodů považovaly PhDr. Hanu Váňovou Pavlů a Zdeňka Bočka za osoby nečestné a stranily Národnímu památkovému ústavu, pokládá Nejvyšší správní soud za expresivní vyjádření jejího nesouhlasu s právním názorem městského soudu, podle kterého stěžovatelka předloženými dokumenty neprokázala, že PhDr. Hana Váňová Pavlů je oprávněna za ni jednat.

Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje se závěry městského soudu, že PhDr. Hana Váňová Pavlů neprokázala své oprávnění jednat za stěžovatelku.

Podle ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s. za právnickou osobu jedná ten, kdo je k tomu oprávněn podle zvláštního zákona. Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby. Kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění na výzvu soudu prokázat. V této věci může za právnickou osobu současně jednat pouze jediná osoba.

Základními dokumenty, které v případě stěžovatelky mohly sloužit k prokázání oprávnění PhDr. Hany Váňové Pavlů jednat za stěžovatelku, jsou zápis z ustavující členské schůze či stanovy, které upravují jednání za stěžovatelku, a zápis z členské schůze, na níž byla PhDr. Hana Váňová Pavlů zvolena předsedkyní stěžovatelky.

Obsahem soudního spisu je však mimo jiné i usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. 33 Nc 1461/2004, z něhož je zřejmé, že Národní památkový ústav bez souhlasu stěžovatelky převzal její interní materiály a jak vyplynulo ze sdělení stěžovatelky, ta je dosud nemá k dispozici. Podle názoru Nejvyššího správního soudu lze proto důvodně předpokládat, že stěžovatelka skutečně bez vlastního zavinění nedisponuje výše uvedenými dokumenty, které by mohly bezpečně prokázat oprávnění PhDr. Hany Váňové Pavlů jednat za stěžovatelku. Těmito dokumenty naopak zřejmě disponuje Národní památkový ústav.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že prokázání oprávnění jednat za právnickou osobu ve smyslu ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s. je jednou z podmínek řízení, a proto nemůže být závislé na vůli jiného účastníka řízení, zejména ne na protistraně. V opačném případě by totiž tento účastník řízení mohl zabránit stěžovateli v přístupu k soudu, což představuje v právním státě nepřipustný zásah do práva na soudní ochranu.

Za této situace lze proto považovat za podklady k prokázání uvedené skutečnosti dokumenty, které stěžovatelka dne 12. 8. 2005, tedy před vydáním napadeného usnesení, předložila Městskému soudu v Praze, tj. čestné prohlášení Zdeňka Bočka a dopis Národního památkového ústavu ze dne 12. 5. 2004, ve kterém je PhDr. Hana Váňová Pavlů označena jako předsedkyně stěžovatelky. Tento dopis totiž vyvrací argument Národního památkového ústavu, že předsedkyní stěžovatelky v této době byla Šárka Süssová, zvolená členskou schůzí konanou dne 18. 12. 2003, a naopak podporuje tvrzení stěžovatelky, že Šárka Süssová na funkci předsedkyně rezignovala a členská schůze konaná v březnu 2004 následně opětovně zvolila předsedkyní stěžovatelky PhDr. Hanu Váňovou Pavlů. V opačném případě by se totiž Národní památkový ústav, který byl o zvolení Šárky Süssové informován, neobracel dne 12. 5. 2004 na PhDr. Hanu Váňovou Pavlů jako na předsedkyni stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud poukazuje i na skutečnost, že žádost o poskytnutí informace ze dne 15. 10. 2004 za stěžovatelku rovněž podepsala PhDr. Hana Váňová Pavlů jako její předsedkyně a Národní památkový ústav této žádosti nevyhověl rozhodnutím ze dne 25. 10. 2004, č. j. 8365/2004, aniž jakkoli zpochybňoval oprávnění PhDr. Hany Váňové Pavlů za stěžovatelku jednat a naopak ji jako předsedkyni stěžovatelky označil. Není tedy rovněž pochyb o tom, že Národní památkový ústav s PhDr. Hanou Váňovou Pavlů jednal jako s předsedkyní stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud se rovněž ztotožňuje se stěžovatelkou, která odkazovala na vyjádření místopředsedy Městského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2005, zn. 4641/2005 St, podle něhož by k prokázání oprávnění jednat za stěžovatelku postačoval dotaz na některého člena odborové organizace směřující k ověření skutečností uvedených v čestném prohlášení předsedkyně. Ostatně i městský soud v usnesení ze dne 28. 7. 2005, jímž stěžovatelku vyzval k prokázání oprávnění PhDr. Hany Váňové Pavlů jednat za stěžovatelku, poukázal na možnost prokázat tuto skutečnost výsledkem svědků. Nejvyšší správní soud proto považuje důkaz výsledkem svědků, který by městský soud zřejmě akceptoval jako důkaz dostatečně průkazný, za srovnatelně věrohodný s předloženými listinami, jež však městskému soudu nepostačovaly.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud nesprávně aplikoval ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. s., čímž bylo stěžovateli odepřeno právo přístupu k soudu a právo na soudní přezkum zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy.

V dalším řízení bude třeba, aby městský soud k volbě předsedkyně stěžovatelky v březnu 2004 vyslechl jako svědka Zdeňka Bočka, případně provedl i důkazy jiné, jako např. výslech dalších členů stěžovatelky, jejichž seznam je obsahem soudního spisu, a znovu vyhodnotil všechny provedené důkazy k prokázání oprávnění PhDr. Hany Váňové Pavlů jednat za stěžovatelku. Teprve poté je možno rozhodnout o žalobě a stejně tak o žádosti o osvobození od soudních poplatků a o návrhu na ustanovení zástupce stěžovatelky pro řízení o žalobě.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu